

R O C Z N I K

B I B L I O T E K I

N A R O D O W E J

THE NATIONAL

LIBRARY

YEARBOOK

XLIV

National Library
Warszawa 2013

R O C Z N I K
B I B L I O T E K I
N A R O D O W E J

XLIV

Biblioteka Narodowa
Warszawa 2013

Rada naukowa
Paulina Buchwald-Pelcowa, Roman Chymkowski, Tomasz Makowski,
Monika Mitera, Sigitas Narbutas, Grzegorz Płoszajski

Redaktor naczelny
Tomasz Makowski

Projekt okładki
Wiktor Jędrzec

Opracowanie typograficzne
Andrzej Tomaszewski

Redakcja tomu
Łukasz Kozak
Jacek Krawczyk

Redaktor techniczny
Andrzej Dybowski

Tłumaczenie z języka rosyjskiego
Krystyna Kuśpit

Tłumaczenie streszczeń na język angielski
John Cornell

Adres redakcji
Biblioteka Narodowa
Sekretariat Naukowy
al. Niepodległości 213, 02-086 Warszawa
www.bn.org.pl

ISSN 0083-7261

Biblioteka Narodowa. Warszawa 2013
Nakład 300 egz.

Druk: Zakład Poligraficzny Moś i Łuczak sp.j.
ul. Piwna 1, 61-065 Poznań

Jakub Kalinowski

Podstawowe elementy opisu dzieła i realizacji w standardach RDA (Resource Description and Access) i ISBD (International Standard Bibliographic Description) i ich zapis w formacie MARC 21

Wstęp

Przełom XX i XXI wieku to czas powstania i rozwoju nowych form prezentacji informacji. Zjawisko to stawia przed bibliotekami nowe wyzwania związane nie tylko ze sposobem gromadzenia i udostępniania zasobów, takich jak dokumenty elektroniczne, audiowizualne i in., ale przede wszystkim stwarza poważne problemy z właściwym odzwierciedleniem cech i elementów opisu tychże materiałów. Opublikowany w 1998 roku model koncepcyjny FRBR (*Functional Requirements for Bibliographic Records*)¹ to próba nowego spojrzenia na opracowywane dokumenty, zwany jest niekiedy „nową filozofią katalogowania”². W modelu definiuje się m.in. jednostki bibliograficzne produktu działalności intelektualnej, tj. dzieło, jego realizację, jej materializację i na końcu egzemplarz. Sam termin *dzieło* w tej koncepcji jest pojęciem abstrakcyjnym i można go zdefiniować jako odrębny wytwór intelektualny lub artystyczny pozbawiony z natury rzeczy formy wyrazu. Realizacja jest natomiast intelektualną lub artystyczną formą wyrazu tego dzieła (np. dzieło Henryka Sienkiewicza *Krzyżacy* zostało zrealizowane w postaci: 1. dokumentu wieloczęściowego, opublikowanego w latach 1897-1900 na łamach „Tygodnika Ilustrowanego”; 2. druku zwartego, opublikowanego po raz pierwszy w 1900 r.). Zastosowanie powyższego modelu jest podejściem o tyle nowatorskim, że zmienia on dotychczasowy płaski sposób budowania relacji bibliograficznych z wydaniem jako podstawą, na opis wielopoziomowy i wielorelacyjny. Model, chociaż nie był przeznaczony do bezpośredniego wdrażania, odcisnął piętno w dwóch najważniejszych standardach sporządzania opisów bibliograficznych jakimi są RDA (Resource Description and Access)³ i współczesna wersja ISBD (International Standard Bibliographic

1 *Functional Requirements for Bibliographic Records. Final report*, München 1998.

2 E. Golec-Nycz, *FRBR (eferberyzacja) – nowa filozofia katalogowania*, „Bibliotekarz” 2004, nr 9, s. 9-13; www.sbp.pl/wydawnictwa/archiwum_cyfrowe/djvu/?book_id=735 [dostęp: 28.11.2013].

3 *ISBD: International Standard Bibliographic Description*, Berlin–Boston 2011.

Description)⁴. Zasadniczym pytaniem jakie zostanie postawione w niniejszej pracy jest to, w jakim zakresie oba standardy wdrażają „eferberowskie” zasady odwzorowania podstawowych jednostek bibliograficznych. Należy już na wstępie nadmienić, że zakres ten nie jest równy. Pierwsza analiza obu standardów pozwala stwierdzić, iż RDA stawia dzieło jako podstawę sporządzania opisów bibliograficznych, natomiast ISBD mimo daleko idącej „eferberyzacji” nadal za podstawę przyjmuje egzemplarz (rozumiany jako reprezentację całej materializacji). Przyjęcie odmiennych podstaw dla sporządzania opisów jest przyczyną fundamentalnych różnic między obydwoma standardami. W dalszej części pracy zostaną przedstawione podstawowe elementy opisu na poziomie dzieła i realizacji, ich definicje, zakres ich stosowania, a także preferowany sposób zapisu danych bibliograficznych w formacie MARC 21 dla obu standardów.

Wybrane elementy opisu bibliograficznego na poziomie dzieła

Tytuł dzieła w przepisach RDA

Zarówno postanowienia RDA jak i FRBR definiują ten element jako słowo, znak lub grupę słów i znaków pod którymi dzieło jest znane. Dodatkowo w przepisach RDA wyróżniono dwa typy tytułów dzieła. Pierwszy z nich, *główny tytuł dzieła*, w formie wybranej przez instytucję sporządzającą rekord bibliograficzny, pełni w opisie dwie funkcje: identyfikuje dzieło w sposób jednoznaczny i jest podstawą dla autoryzowanego punktu dostępu. Do kolejnego typu, *wariantu tytułu dzieła*, zalicza się każdą inną nazwę, pod którą dzieło jest znane, a w ocenie instytucji sporządzającej opis nie ma przesłanek do uznania jej za *główny tytuł dzieła*.

Główny tytuł dzieła jest elementem obowiązkowym w przepisach RDA i należy go przejmować z każdego dostępnego źródła, lecz w pierwszej kolejności bierze się pod uwagę opracowywany dokument (np. można go przejąć z pierwszego oryginalnego wydania; w przypadku przekładów, ze stopki redakcyjnej, jeżeli podano tytuł pierwszej oryginalnej edycji). W dalszej kolejności dane przejmują się ze źródeł spoza dokumentu (np. z bibliografii lub z pozostałych profesjonalnych źródeł informacyjnych).

Element zapisuje się tak, jak wystąpił w źródle przejmowania danych według zasady „bierz, co widzisz”⁵. Przy zapisie nie należy stosować własnych skrótów, poprawiać błędów w tytule lub oznaczać ich wyrażeniami [!] lub sic! itp. W zależności od ilości danych bibliograficznych *główny tytuł dzieła* można zapisać jako tytuł ujednolicony (podpole 240 |a). Jeżeli opracowywany doku-

4 *Resource description & access: RDA*, Chicago 2012.

5 *Ibidem* [rozdz.] [podpunkt] 8.2, *Functional Objectives and Principles*. Zasada *Take what you see*.

ment zawiera kilka prac współwydanych, zapisuje się go jako tytuł ujednolicony w autoryzowanym punkcie dostępu *Autor-Tytuł* (podpole 7XX |t). *Warianty tytułu dzieła* można zapisywać w polach 430 rekordu wzorcowego dla tytułu głównego. Jeżeli tytuł właściwy opracowywanego dokument jest tożsamy z *głównym tytułem dzieła*, nie wydaje się zasadne stosować dodatkowo tytułów ujednoliconych. Jest to o tyle uzasadnione, że elementem obowiązkowym jest również oznaczenie pierwszego wydania, co daje użytkownikowi jasną informację w kwestii *głównego tytułu dzieła*.

Przykład, w którym *główne tytuły dzieł* przejęto z pierwszych oryginalnych wydań:

- 240 10** |a Fraszki Iana Kochanowskiego |l (pol. ; |k wybór)
245 10 |a Fraszki ; |b Pieśni ; Trens / |c Jan Kochanowski ; wybór i redakcja Marta Tomczyk.
260 |a Kraków : |b Wydawnictwo Zielona Sowa, |c 2004.
700 12 |a Kochanowski, Jan |d (1530-1584). |t Piesni Iana Kochanowskiego księgi dwie |l (pol. ; |k wybór)
700 12 |a Kochanowski, Jan |d (1530-1584). |t Threny Iana Kochanowskiego |l (pol.)

Ostatnim zagadnieniem jakie należy przy tej okazji rozważyć, jest równoczesny zapis *głównego tytułu dzieła* (pole 240) i tytułu oryginału (pole 246) przy sporządzaniu opisów przekładów. Nie budzi większych wątpliwości pominięcie pola z tytułem oryginału przekładu, jeżeli jest on tożsamy z *głównym tytułem dzieła*; W innych wypadkach, z punktu widzenia postanowień RDA, użytkownik powinien otrzymać obowiązkowo tylko formę *głównego tytułu dzieła* oraz informację, że realizacja (konkretne wydanie lub egzemplarz) jest jego przekładem w danym języku. W związku z powyższym zapis tytułu oryginału w polu 246, tak jak i tytułów innych dokumentów powiązanych nie jest obowiązkowy.

Tytuł dzieła w przepisach ISBD

Według terminologii FRBR podstawą sporządzania opisów w ISBD jest egzemplarz rozumiany jako reprezentacja całej materializacji. W 2003 roku *ISBD Review Group*, po zapoznaniu się z prezentacją ówczesnego szefa *IFLA Working Group on FRBR* Patricka Le Boeufa przedstawioną na spotkaniu *IME ICC we Frankfurcie*⁶, ostatecznie zrezygnowała z włączania terminologii

⁶ P. Le Boeuf, *Brave new FRBR world*, http://deposit.ddb.de/ep/netpub/85/61/78/967786185/_data_dyna/_snap_stand_2004_06_09/news/pdf/papers_leboeuf.pdf [dostęp: 28.11.2013].

FRBR do ISBD⁷. W rezultacie tych działań *tytuł dzieła* nie ma swojego odzwierciedlenia w przepisach ISBD. Głównym powodem tej decyzji było przekonanie, że „frbrowska” definicja dzieła i jego tytuł są pojęciami na innym poziomie abstrakcji niż elementy opisu ISBD. Oczywiście w przypadku opisu pierwszego oryginalnego wydania tytuł właściwy może być tożsamy z *głównym tytułem dzieła*, lecz w kontekście całego zbioru opisów nie jest to zapis wyróżniający i wymaga interpretacji kilku dodatkowych elementów (m in. oznaczenia wydania).

Identyfikator dzieła w przepisach RDA

Element stanowi unikatowy ciąg znaków jednoznacznie identyfikujący dzieło i rozróżniający jednostki o takich samych lub podobnych *głównych tytułach dzieł*. Przeznaczony jest przede wszystkim do wymiany danych pomiędzy instytucjami sporządzającymi opisy i agregatorami metadanych. Przepisy RDA nie narzucają tu formy ani sposobu nadawania takich identyfikatorów. Może być to zarówno numer kontrolny rekordu wzorcowego nadany przez instytucję sporządzającą opis bibliograficzny, jak też numer przejęty z innego źródła. Ważne w tym wypadku jest to, aby taki numer był niepowtarzalny i jednoznacznie odczytywany przez systemy wymiany i przetwarzania metadanych. Należy także zauważyć, że numer ISBN według definicji RDA nie może identyfikować dzieła, a jedynie jego materializację.

Przepisy RDA pozwalają na zapis *identyfikatora dzieła* w kilku polach rekordów wzorcowych lub bibliograficznych w zależności od specyfiki poszczególnych systemów bibliotecznych. W dotychczasowej praktyce Library of Congress identyfikator dzieła jest zapisywany jako numer kontrolny w podpolu 010 |a rekordu wzorcowego dla *głównego tytułu dzieła* (tytuł ujednolicony). W związku z tym, że jest to rozwiązanie dedykowane dla LC, identyfikator można także zapisywać analogicznie w podpolach 016 |a ; 024 |a lub 035 |a. Przepisy pozwalają również na zapis *identyfikatora dzieła* bezpośrednio w rekordzie bibliograficznym (podpole kontrolne |0 w polach 240, 7XX itp.). Funkcjonalność ta może być stosowana w systemach bibliotecznych zapisujących linkowanie wewnętrzne między rekordem bibliograficznym i wzorcowym wyłącznie w formacie MARC21 (np. Zintegrowany System Biblioteczny Koha) lub jeżeli zależy od tego integralność bazy danych.

Przykład zapisu *identyfikatora dzieła* w rekordzie wzorcowym dla *głównego tytułu dzieła*:

⁷ *Minutes of the Berlin Meetings, 2003*, Berlin 2003; www.ifla.org/files/assets/cataloguing/reports/meeting_2003.pdf [dostęp: 28.11.2013].

008 001204n||aznbnabbn |a ana |
 035 __ |a a25117117
 040 __ |a WA N |b pol |c WA N |e rda
 130 __ 0 |a Fraszki Iana Kochanowskiego |l (pol. ; |k wybór)

Przykład zapisu *identyfikatora dzieła* w rekordzie bibliograficznym:

240 1_ |0 25117117 |a Fraszki Iana Kochanowskiego |l (pol. ; |k wybór)

Identyfikator dzieła w przepisach ISBD

Przepisy ISBD nie definiują *identyfikatorów dzieł*. O ile wymienione w strefie 8 elementy mogłyby w pewnych sytuacjach jednoznacznie je identyfikować (np. ISBN pierwszego wydania literatury pięknej), to jednak w zbiorze opisów utraciłyby ową jednoznaczność, ponieważ część identyfikatorów odnosiłaby się do realizacji, których tytuły właściwe nie są tożsame z tytułami dzieł.⁸

Twórca dzieła w przepisach RDA

Element zawiera nazwy osób lub ciał zbiorowych, które są odpowiedzialne za powstanie dzieła. Jeżeli występuje więcej niż jedna osoba lub ciało zbiorowe odpowiedzialne za powstanie dzieła, przepisy wyróżniają dwa typy współodpowiedzialności: (1) twórcy o takiej samej roli w powstaniu dzieła i (2) twórcy o różnych rolach. W każdym przypadku przepisy RDA definiują ten element opisu jak również *identyfikator twórcy* jako obowiązkowe.

Źródła przejmowania danych dla tego elementu to kolejno: strona tytułowa, cały dokument bądź profesjonalne źródła informacyjne. *Główną nazwę osobową* podaje się w formie najczęściej występującej w źródłach przejmowania danych i w oryginalnym języku zawartości dokumentu. Przepisy RDA są tu jednak dość elastyczne, ponieważ alternatywnie pozwalają instytucjom sporządzającym opisy zachowywać własne preferencje w doborze formy głównej⁹.

Dla *twórców dzieła* tworzy się autoryzowane punkty dostępu: (1) w polu 100, jeżeli nazwa jest tożsama z nazwą twórcy opisywanego dokumentu lub (2) za pomocą punktów *Autor-Tytuł* (pola 7XX). *Identyfikatory twórców dzieła* zapisuje się analogicznie jak *identyfikatory dzieła*: (1) w autoryzowanych punktach dostępu (podpole |0) lub (2) w podpolach 016 |a ; 024 |a lub 035 |a rekordu wzorcowego dla tych punktów.

8 *ISBD: International Standard Bibliographic Description...*, [rozdz.] 8, *Resource identifier and terms of availability area*.

9 *Resource description & access...*, [rozdz.] 9.2.2.5, *Different Forms of the Same Name*.

Twórca dzieła w przepisach ISBD

Przepisy ISBD nie definiują zapisu *twórców dzieł*. Zindeksowane w autoryzowanych punktach dostępu nazwy z oznaczeń odpowiedzialności nie zawsze są tożsame z oznaczeniem odpowiedzialności dzieła.

Wybrane elementy opisu na poziomie realizacji dzieła

Typ zawartości w przepisach RDA

Element zawiera określenie sposobu odczytywania zawartości dokumentu oraz definiuje rodzaj zmysłów jakie są niezbędne do jej odczytania. *Typ zawartości* jest elementem obowiązkowym. Przepisy podają kilkanaście typów w języku angielskim wraz z definicjami. W liście poniżej przedstawiono wszystkie te elementy wraz z odpowiadającymi im kodami relacji:

- zbiór danych kartograficznych (*cartographic dataset*, kod: crd)
- mapa (*cartographic image*, kod: cri)
- animacja kartograficzna (*cartographic moving image*, kod: crm)
- mapa dotykowa (*cartographic tactile image*, kod: crt)
- trójwymiarowa dotykowa forma kartograficzna (*cartographic tactile three-dimensional form*, kod: crn)
- kartograficzna forma trójwymiarowa (*cartographic three-dimensional form*, kod: crf)
- komputerowy zbiór danych (*computer dataset*, kod: cod)
- program komputerowy (*computer program*, kod: cop)
- zapis ruchu (*notated movement*, kod: ntv)
- zapis muzyczny (*notated music*, kod: ntm)
- wykonanie muzyczne (*performed music*, kod: prm)
- dźwięki (*sounds*, kod: snd)
- słowo mówione (*spoken word*, kod: spw)
- nieruchomy obraz (*still image*, kod: sti)
- obraz dotykowy (*tactile image*, kod: tci)
- dotykowy zapis ruchu (*tactile notated movement*, kod: tcm)
- dotykowy zapis muzyczny (*tactile notated music*, kod: tcn)
- dotykowy tekst (*tactile text*, kod: tct)
- dotykowa forma trójwymiarowa (*tactile three-dimensional form*, kod: tcf)
- tekst (*text*, kod: txt)
- forma trójwymiarowa (*three-dimensional form*, kod: tdf)
- trójwymiarowy ruchomy obraz (*three-dimensional moving image*, kod: tdm)

dwuwymiarowy ruchomy obraz (*two-dimensional moving image*, kod: tdi)

inny, kod: xxx

nieokreślony, kod: zzz¹⁰.

Jeżeli nie ma możliwości zdefiniowania *typu zawartości*, podaje się termin *nieokreślony*. W przypadku, gdy typ nie występuje na liście, RDA zaleca stosowanie określenia *inny*. Oczywiście zakwalifikowanie zawartości do poszczególnych typów może sprawiać pewną trudność, zwłaszcza gdy w dokumencie można wyróżnić kilka *typów zawartości* (np. książka z ilustracjami i pozytywką uruchamianą po otwarciu). Przepisy pozwalają zapisywać tyle *typów zawartości*, ile jest potrzebnych do opisu dokumentu. Wydaje się jednak, że taka szczegółowość nie zawsze ma uzasadnienie. Warto w tym momencie stosować alternatywne przepisy i zapisywać tylko *typ zawartości* przeważającej części dokumentu, a w przypadku dokumentów wieloczęściowych *typ zawartości* większości części.

Element zapisuje się w podpolu 336 |a i dodatkowo definiuje się źródło w podpolu 336 |2 wskazując na element RDA („rdacontent”). Nazwę typu można zapisać w języku angielskim lub w języku instytucji sporządzającej opis. Przy stosowaniu języków innych niż angielski należy zapisywać w podpolu 336 |b unikatowy kod odpowiedniego *typu zawartości* np. z listy kodów Library of Congress¹¹.

Przykłady:

336 __ |a text |2 rdacontent

336 __ |a tekst |b txt |2 rdacontent

336 __ |a notated music |2 rdacontent

336 __ |a zapis muzyczny |b ntm |2 rdacontent

Typ zawartości można też, przynajmniej teoretycznie, zapisywać w polu kontrolnym 007, ale biorąc pod uwagę paradygmat przepisów RDA jest to zapis nieczytelny dla użytkowników.

Typ zawartości w przepisach ISBD

Przepisy ISBD umieszczają *typ zawartości* w grupie elementów obowiązkowych. W odróżnieniu od RDA zaleca się dwustopniową kategoryzację zawartości przez podanie:

10 *Resource description & access...*, [rozdz.] 6.9, *Content type; Term and Code List for RDA Content Types*, www.loc.gov/standards/valuelist/rdacontent.html [dostęp: 28.11.2013].

11 *Ibidem*.

typu zawartości

zbiór danych (*dataset*), obraz (*image*), ruch (*movement*), muzyka (*music*), obiekt (*object*), program (*program*), dźwięki (*sounds*), słowo mówione (*spoken word*), tekst (*text*), wiele typów zawartości (*multiple content forms*), inny typ zawartości (*other content form*).

oraz przynajmniej jednego określenia typu zawartości, jeżeli ma ono zastosowanie

określenie typu (kartograficzny, notacyjny, wykonanie)

określenie ruchu (ruchomy, nieruchomy)

określenie wymiaru dla obrazu (dwuwymiarowy, trójwymiarowy)

określenie zmysłu używanego do odczytu zawartości (słuchowy, smakowy, węchowy, dotykowy, wzrokowy)¹².

Typ zawartości zapisuje się w podpolu 336 |a, a po nim w nawiasach okrągłych określenia, jeżeli mają zastosowanie. W podpolu 336 |2 zapisuje się źródło w formie „isbdcontent” wskazujące na element ISBD. Jeżeli stosuje się typy i określenia w języku innym niż angielski, można podać analogiczne jak w RDA kody relacji uwzględniając mapowanie odpowiednich elementów RDA i ISBD zaproponowane przez ISBD Review Group¹³. *Typ zawartości* można też kodować w odpowiedniej pozycji pola kontrolnego 007. Nie zawsze jednak taki zapis jest czytelny i jednoznaczny dla użytkowników lub systemów przetwarzających dane.

Przykłady zapisu typu zawartości w RDA i ISBD

336 |a tekst |b txt |2 rdacontent

336 |a tekst (wzrokowy) |b txt |2 isbdcontent

336 |a zbiór danych kartograficznych |b crd |2 rdacontent

336 |a zbiór danych (kartograficzny) |b crd |2 isbdcontent

336 |a mapa dotykowa |b crt |2 rdacontent

336 |a obraz (kartograficzny ; nieruchomy ; dwuwymiarowy ; dotykowy) |b crt |2 isbdcontent

Język realizacji dzieła w przepisach RDA

Element określa język, w jakim zostało zrealizowane dzieło i jest obowiązkowy, jeżeli zachodzi potrzeba rozróżnienia realizacji tych samych dzieł w różnych językach.

¹² ISBD: *International Standard Bibliographic Description...*, [rozdz.] 0.1, *Content form*. [rozdz] 0.2, *Content qualification*.

¹³ *Mapping of RDA Content Types to ISBD Content Forms and Media Types*, www.ifla.org/node/5618 [dostęp: 28.11.2013].

Zgodnie z ogólnymi wytycznymi zapisu elementów, *język realizacji* zapisuje się w formie nieskróconej i w języku przyjętym przez instytucję sporządzającą opis. Przepisy pozwalają jednak na alternatywne stosowanie własnych wykazów nazw języków, co umożliwia przyjęcie powszechnie przyjętych w Polsce skrótów tychże nazw. Element zapisuje się jako część autoryzowanego punktu dostępu dla *głównego tytułu dzieła*, tj. przy tytule ujednocionym (podpole 240 |l) lub w punkcie typu *Autor-Tytuł* (podpole 7XX |l).

Przykłady:

- 240 10 |a Fraszki Iana Kochanowskiego |l (pol. ; |k wybór)
 700 12 |a Kochanowski, Jan |d (1530-1584). |t Piesni Iana Kochanowskiego księgi dwie |l (pol. ; |k wybór)
 700 12 |a Kochanowski, Jan |d (1530-1584). |t Threny Iana Kochanowskiego |l (pol.)
 240 14 |a The women of the Cousins' War |l (pol.)
 700 12 |a Gregory, Philippa. |t Jakobina Luksemburska 1415/16-1472 |l (pol.)
 700 12 |a Baldwin, David |d (1947-). |t Elżbieta Woodville 1437/38-1492 |l (pol)

Język realizacji dzieła w przepisach ISBD

Przepisy ISBD przewidują możliwość zapisu informacji o języku w polach uwag, lecz brak jest jasnych wytycznych do zapisu *języka realizacji dzieła*¹⁴. W dotychczasowej praktyce ISBD stosowano jedynie zapis języka materializacji w polach 041, 546 lub niekiedy w polu 500. Wydaje się jednak, że określenie języka materializacji nie zawsze musi być zgodne z *językiem realizacji dzieła*. Dobrym przykładem może być opis druku zwartego zawierającego kilka prac współwydanych w różnych językach, czyli w istocie kilku dzieł w różnych *językach realizacji dzieła*.

Przykład:

- 041 1_ |a pol |a eng |a lat |h pol
 100 1_ |a Olszewski, Mikołaj. 245 10 |a Interpretation and truth : |b a new annotated edition of Giles of Rome's "De plurificatione possibilis intellectus" / |c Mikołaj Olszewski.

¹⁴ ISBD: *International Standard Bibliographic Description...*, [rozdz.] 7.1.2.2, *Notes on language*.

501 __ |a Współwyd.: «De plurificatione possibilis intellectus» fratris Aegidii. 504 __ |a Bibliogr. s. 164-174. Indeks. 546 __ |a Tekst część. łac.

700 12 |a Aegidius Romanus |d (ca 1243-1316). |t De plurificatione possibilis intellectus

Podsumowanie

Z przeprowadzonej analizy zapisu elementów dzieła i realizacji wynika, że przepisy ISBD w tylko niewielkim stopniu odwzorowują wymienione jednostki bibliograficzne. Związane jest to z przyjęciem innego paradygmatu tworzenia opisów niż w RDA. Przepisy ISBD są silnie związane z praktyką katalogowania, czyli opisem egzemplarza. RDA za cel nadrzędny przyjmuje tworzenie opisów zgodnych z preferencjami użytkowników, co wiąże się z ich rozszerzeniem o elementy wykraczające poza poziom egzemplarza i materializacji. Paradoksalny jest również fakt, że przepisy ISBD mocno dystansują się od postanowień FRBR, notabene również dokumentu „iflowskiego”, natomiast twórcy RDA przyjęli dużą część jego postanowień. W perspektywie kilku lat biblioteki w Polsce staną zapewne przed ostatecznym wyborem przepisów katalogowania. Już dzisiaj wiele z nich uważnie przygląda się obydwu standardom. Biorąc pod uwagę zaawansowanie prac nad RDA w wielu krajach, w tym jasne deklaracje wdrożenia nowego standardu w państwach niestosujących tradycyjnie anglosaskich przepisów katalogowania (m.in. Niemcy, Finlandia, Holandia, Hiszpania), można odnieść wrażenie coraz większej przewagi przepisów RDA i nieuchronności ich wprowadzenia, także w Polsce.

Summary

Jakub Kalinowski *Basic elements of the description of works and the implementation of RDA (Resource Description and Access) and ISBD (International Standard Bibliographic Description) standards, and their entry in the MARC 21 format*

This paper focuses on comparing RDA and ISBD standards in terms of defining the core elements of bibliographic description as defined in the FRBR conceptual model. Elements of the Work and Expression core level are described, e.g. Title of the Work, Identifier of the Work, Creator of the Work, Content Type, and Language of Expression. Also included are some examples of these elements recorded in MARC format. The results of the survey show that both of the standards comply with the FRBR's entities, however ISBD, as a standard of bibliographic prescriptions, implements these on a less theoretical level than in the FRBR model.

Spis rzeczy

Studia i materiały

Michał Spandowski *Polskie zbiory inkunabułów zniszczone, rozproszone i przemieszczone w czasie i w wyniku II wojny światowej* 5

Michał Spandowski *Inkunabuły dawnej Biblioteki Miejskiej w Lubaniu* 37

Tomasz Płóciennik *Apokalipsa w latrynie, czyli o odkryciu fragmentu pergaminowej karty zawierającej tekst IV Księgi Ezdrasza na parceli Głównego Miasta w Gdańsku* 79

Piotr Paluchowski *Kompozycja graficzna kart tytułowych gdańskich kalendarzy XVI-XVII wieku* 91

Małgorzata Biłozór-Salwa *Paryski Karuzel 1612 roku, czyli skały tryskające winem, grające góry i tańczące konie na usługach propagandy władzy* 113

Michał Choptiany *Jan Brożek, czytelnik Piotra Ramusa. Rekonesans* 137

Arkadiusz Wagner *Nieznane cymelia introligatorstwa średniowiecznego w Bibliotece Uniwersytetu Mikołaja Kopernika* 177

Ewa Bielińska-Gałas *Piętnastowieczny graduał franciszkanów-obszerników w Głubczycach ms. BOZ 151. Charakterystyka zawartości, próba odtworzenia dziejów* 211

Krzysztof Kossarzecki, Sławomir Szyller *Rękopisy Biblioteki Załuskich w Sankt Petersburgu* 243

Irina S. Zwieriewa *Habent sua fata libelli. Z dziejów polskich księgozbiorów prywatnych włączonych do Cesarskiej Biblioteki Publicznej w latach 1832-1850* 259

Waldemar Graczyk *Zakupy antykwaryczne i legaty testamentowe jako źródła powiększania zasobu starych druków Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Płocku po 1945 roku* 289

Jolanta M. Marszalska *Starovolsciana w zbiorach starych druków Biblioteki Wyższego Seminarium Duchownego w Tarnowie* 303

Agata Pietrzak *Kilka uwag terminologicznych na marginesie Formatu MARC 21 rekordu bibliograficznego dla dokumentu ikonograficznego* 317

Jakub Kalinowski *Podstawowe elementy opisu dzieła i realizacji w standardach RDA (Resource Description and Access) i ISBD (International Standard Bibliographic Description) i ich zapis w formacie MARC 21* 327

Recenzje

Krzysztof Klincewicz, Marcin Żemigala, Michał Mijal, *Bibliometria w zarządzaniu technologiami i badaniami naukowymi*, Warszawa 2012 (**Bartłomiej Siek**) 337

Agnieszka Bartoszewicz, *Piśmienność mieszczańska w późnośredniowiecznej Polsce*, Warszawa 2012 (**Halina Manikowska**) 340

Liturgia w klasztorach paulińskich w Polsce. Źródła i początki, red. Remigiusz Pośpiech, Opole 2012 (**Sonia Wronkowska**) 345

Contents

Studies and Materials

Michał Spandowski *Polish collections of incunabules destroyed, scattered and dislocated in the time of and as a result of World War II* 5

Michał Spandowski *Incunables from the former Municipal Library in Lubań* 37

Tomasz Plóciennik *Apocalypse in the latrine. The discovery of a fragment of a parchment leaf containing the text of IV Esdras on a lot in the City of Gdansk* 79

Piotr Paluchowski *Graphic composition of title cards for Gdańsk calendars of the 16th and 17th century* 91

Małgorzata Biłozór-Salwa *The Paris Carrousel of 1612* 113

Michał Choptiany *Joannes Broscius, a reader of Petrus Ramus. A reconaissance* 137

Arkadiusz Wagner *Unknown cimelia of medieval bookbinding in Universtity Library in Toruń* 177

Ewa Bielińska-Galas *A Fifteenth-century Franciscan Observantist gradual in Głubczyce, ms. BOZ 151. Characteristics of contents, an attempt to recreate history* 211

Krzysztof Kossarzecki, Sławomir Szyller *Polish manuscript collections in St. Petersburg. Research on the Załuski Library's collections* 243

Irina S. Zwieriewa *Habent sua fata libelli. From the history of Polish private collections included in the Imperial Public Library in the years 1832-1850* 259

Waldemar Graczyk *Antiquarian purchases and estate bequests as sources for the augmentation of assets of old prints in the Seminary Library in Płock after 1945* 289

Jolanta M. Marszałska *Starovolsciana in the collection of old prints in the Seminary Library in Tarnów* 303

Agata Pietrzak *Some terminological side-notes on the MARC 21 format for bibliographic data – visual materials* 317

Jakub Kalinowski *Basic elements of the description of works and the implementation of RDA (Resource Description and Access) and ISBD (International Standard Bibliographic Description) standards, and their entry in the MARC 21 format* 327

Reviews

Krzysztof Klincewicz, Marcin Żemigala, Michał Mijał, *Bibliometria w zarządzaniu technologiami i badaniami naukowymi*, Warszawa 2012 (**Bartłomiej Siek**) 337

Agnieszka Bartoszewicz, *Piśmienność mieszczańska w późnośredniowiecznej Polsce*, Warszawa 2012 (**Halina Manikowska**) 340

Liturgia w klasztorach paulińskich w Polsce. Źródła i początki, red. Remigiusz Pośpiech, Opole 2012 (**Sonia Wronkowska**) 345